

Τοιαύτη τις νεᾶνις, ἥτις μεγαλαυχεῖ νῦν διὰ τὰ πλούτη της, θά ἴδῃ ἴσως ποτὲ ἑαυτὴν ἠναγκασμένην νὰ ἐργάζεται ὡς ζῆση.

Μὴ βασιζήσθε πολὺ ἐπὶ τῆς οἰκογενειακῆς σας περιουσίας, ὡς ἔσαι ἀπαλλαγῆτε τῆς ἀνάγκης τοῦ ἐργάζεσθαι.

Πλεῖστα παραδείγματα ὑπάρχουσι, δυνάμενα νὰ καταδείξωσιν ὑμῖν τὸ ἀνόητον τῆς τοιαύτης ἀμεριμνησίας.

ZACHAROTAA M. LAMNH

Ἡ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑ

Α'

Ἡ εὐδαιμονία εἶνε τοσοῦτον χιμαιρική, ὅσον διατείνονται τινες;

Ὅπως ἀποκτήσῃ τις τὴν τοσοῦτον ἐπιθυμητὴν ταύτην εὐδαιμονίαν, ἀρκεῖ, νομίζω, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νὰ τὴν ἐννοήσῃ καλῶς. Τότε δὲν ἐπιμένει νὰ τὴν ἐπιζητῇ ἐκεῖ, ὅπου δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ.

Μειδιᾶτε, ἀγαπηταὶ ἀναγνώστριαι, καὶ μέλλετε ἴσως νὰ μ' ἐρωτήσητε ἂν δύναμαι νὰ σας ὑποδείξω τὸ μυστήριον τῆς τελείας εὐδαιμονίας.

Καὶ ὅμως πόσον διάστημα πρέπει νὰ ὑπερβῇ τις, ὅπως φθάσῃ ἀπὸ τῆς ἀτελοῦς εὐδαιμονίας εἰς τὴν τελείαν. Ἐπιθυμῶν τις πολλὰ δὲν κινδυνεύει νὰ μὴ ἀποκτήσῃ τίποτε;

Γνωρίζω ὅτι ποικίλα συμβάντα ἀνεξάρτητα τῆς θελήσεώς μας ἐρχονται πολλάκις ὡς πικράνωσι τὸν βίον μας. Εἰς τὰς πραγματικὰς ταύτας συμφορὰς τὸ μόνον φάρμακον εἶνε τὸ θάρρος, ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἐλπίς.

Ἄλλὰ παρὰ ταύτας, πόσαι ἄλλαι συμφοραὶ δὲν εἶνε ἢ ἐπίπλαστοι, φανταστικαί, ἅς παρ' ἡμῶν ἐξαρτᾶται ν' ἀποσοθήσωμεν. Τοιαῦτα δ' εἶνε αἱ ἐκ τῆς ὑπερφηανείας, τῆς φιλοδοξίας, τῆς φιλαυτίας, τῆς ὀκνηρίας προερχόμενα.

Ἄν ἡ τελεία εὐδαιμονία ἐκφεύγει τῆς ἡμετέρας ἐξουσίας, ὑπάρχει ὅμως ἄλλη τις σχετικὴ εὐδαιμονία, πάντοτε σχεδὸν ὑπὸ τὴν διάθεσιν μας κειμένη, ἀλλ' ἢ ἐν γένει ἀποστρέφονται, ὡς μετριόφρονα καὶ μὴ ἱκανοποιούσαν ἢ τὴν καρδίαν καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν.

Ἄληθῶς κατὰ τὸ λέγειν τινῶν αἱ ἀναίσθητοι καὶ φίλαυτοι φύσεις εἰσὶν αἱ μόναι εὐτυχεῖς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην οἱ οὕτω ὁμιλοῦντες φαίνεται ὅτι ζηλοτυποῦσι τὴν τύχην τοῦ εὐήθους.

Ἄντι ὅμως νὰ συμμερισθῶ τὴν γνώμην τούτων ὑποστηρίζω τὸναντίον, ὅτι ἀπαλλασσόμενός τις ὅσον τὸ δυνατὸν τῆς ματαιοφροσύνης καὶ τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν, ὅπως ζήσῃ διὰ τῆς καρδίας καὶ τοῦ πνεύματος, τείνει πρὸς κτῆσιν τῆς ἀληθοῦς εὐδαιμονίας.

Αἱ δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἤλπισαν τὴν ἄλλως κτῆσιν αὐτῆς, εἰσὶν ἀκριβῶς ἐκεῖναι, αἵτινες ἀπατηθεῖσαι ἐπίσθησαν ὅτι ἡ εὐδαιμονία εἶνε χίμαιρα.

Β'

Δύο διακεκριμέναι ὁδοὶ παρουσιάζονται εἰς τὴν γυναῖκα, ὁ κόσμος καὶ ἡ οἰκογένεια· ἔνθεν μὲν, αἱ πυρετώδεις ἡδοναί, αἱ φιλοφρονησεις, ἔνθεν δὲ αἱ οἰκογενειακαὶ ἡδοναί, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἀφοσίωσις.

Τί ἐκ τούτου ἔπεται ;

Ἐν μὲν τῷ κόσμῳ ἀντιζηλῖαι, ζῶηραὶ ζηλοτυπῖαι, κινδυνώδεις ἀγῶνες, κακολογῖαι, πόνοι καὶ ἀπογοητεύσεις· ἐν δὲ τῇ οἰκογενείᾳ, συνείδησις τοῦ ἐκπληρωθέντος καθήκοντος, ἡ εὐγνωμοσύνη τῶν οικείων, ἡ γαλήνη τῆς ψυχῆς, τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας.

Εἶνε ἀνάγκη τῶρα νὰ σᾶς εἶπω, ἀγαπηταὶ ἀναγνώστρια, εἰς ποῖαν ἐκ τῶν ὁδῶν τούτων εὐρίσκεται ἡ εὐδαιμονία ; τὸ ἠννοήσατε βεβαίως.

Πρὸς τὴν οἰκογενειακὴν λοιπὸν εὐδαιμονίαν πρέπει νὰ τείνωσιν αἱ ἐνδόμυχοι τῆς γυναικὸς ἐπιθυμίαι. Μὴ ὅμως συναγᾶγητε ἐκ τούτου ὅτι θέλω νὰ ἴδω ὅλας τὰς γυναῖκας ζώσας μόνον διὰ τὴν οἰκογένειαν.

Ἐπάρχουσι τινες αὐτῶν, ἃς ἀπαιτεῖ ἡ κοινωμία· ἔχουσιν αὐταὶ εὐγενεῖς ἀποστολάς νὰ ἐκπληρώσωσι, καὶ ὠφελίμους σχέσεις νὰ καλλιεργήσωσι. Πρέπει ὅμως αὐταὶ νὰ γνωρίζωσι νὰ μὴ ἀμελῶσι τινος ἐν τῷ οἴκῳ χάριν τῆς κοινωμίας, καὶ νὰ συνειθίσωσι νὰ μὴ ζητῶσι παρὰ ταύτας ἢ ὅ,τι δύναται νὰ δώσῃ διασκεδάσεις τινάς, ἐνίοτε τέρψεις διὰ τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ τὴν εὐτυχίαν ποτέ.

Ὁ οἰκογενειακὸς ὅμως βίος διαφέρει πολὺ· ἐν αὐτῷ εὐρίσκονται ἐν τῷ δικαίωματι των. Ἄς ζητήσωσι πολλὰ παρ' αὐτοῦ· ὡς πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν εἶνε ἀνεξάντλητος· ὅσην πλείονα ἐπιθυμήσωσι, τοσαύτην θὰ ἔχωσι. Ἐν αὐτῷ πάντοτε σχεδὸν ἡ εὐδαιμονία ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς θελήσεώς των.

Τὴν εὐδαιμονίαν ταύτην προτιμῶσι πλεῖσται οἰκογένειαί. Τὴν πολυτέλειαν δὲν τὴν ἐκτιμῶσιν αὐταί, καθ' ὅσον βλάπτει μᾶλλον ἢ ὠφελεῖ. Ἄρκοῦνται εἰς τὴν εὐζωΐαν τὴν ἐκ τῆς ἐργασίας προερχομένην καὶ καθιστῶσάν αὐτάς εὐδαιμονεστέρας.

Γ'

Ἐὰν θέλητε νὰ πεισθῆτε περὶ τῆς ἀληθείας τῶν ἡδὴ λεχθέντων, ἀκολουθήσατέ μοι ἐν τῇ μικρᾷ καὶ σεμνοπρεπεῖ ταύτῃ κατοικίᾳ.

Πέντε ἄτομα εἰσὶ συνηθροισμένα ἐν μικρᾷ τινι αἰθούσῃ.

Παρά τὴν ἐστίαν καθημένη ἐν ἀναπαυτικῷ κλιντήρι ἡ ἀγαθὴ μάμμη πλέκει μικρὰ μᾶλλινα περιπόδια· ἰδέτε μετὰ πόσης συγκινητικῆς προσοχῆς καταγίνεται εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην· ἐκ τῆς ἐγκαρδίου χαρᾶς τῆς οἱ δάκτυλοί τῆς καθίστανται εὐκίνητοι, πετῶσι, ὡς κατὰ τοὺς ὠραίους τῆς νεότητός τῆς χρόνους. Διὰ τίνα γίνονται μετὰ τοσαύτης χαρᾶς τὰ περιπόδια ταῦτα;

Παρατηρήσατε παρά τοὺς πόδας τῆς ἀγαθῆς γυναικὸς τοὺς δύο ἐκείνους χρυσοκόμους ἀγγέλους, οἵτινες διὰ νὰ παίξωσιν ἐπὶ στιγμὴν ἐν ἡσυχίᾳ ἐκρύφθησαν ἐκεῖ πλησίον τῆς, ὡς ἐὰν ἐζήτουν τὴν προστασίαν τῆς. Τί θελκτικὸν σύμπλεγμα! Ἡ μάμμη δὲν ἔχει ἢ νὰ τείνῃ τὴν χεῖρα, ὅπως θωπεύσῃ τὰς ξανθὰς τῶν τέκνων κεφαλὰς, ταῦτα δὲν ἔχουσιν ἢ νὰ ὑψώσωσι τὸ μέτωπον, ὅπως θωπεύσωσιν αὐτὴν διὰ τοῦ ἀγνοῦ των βλέμματος.

Ἐγγὺς αὐτῶν, παρά τίνα τράπεζαν, ἡ νεαρὰ μήτηρ ἀσχολεῖται εἰς ἐργόχειρόν τι. Παρ' αὐτὴν ἀνὴρ νέος ἔτι διέκοψεν ἀνάγκωσιν, ἣν ἐξετέλει μεγαλοφῶνως. Ἐν τῇ ἐκφράσει τῶν ὀφθαλμῶν του, θεωροῦντων τὴν γλυκεῖαν ἐκείνην οἰκογενειακὴν εἰκόνα, ἐμάντευέ τις τὸν πατέρα καὶ τὸν σύζυγον, τὸν ἔχοντα τὴν καρδίαν πλήρη στοργῆς, ἀγάπης καὶ εὐδαιμονίας.

Τὴν εὐδαιμονίαν δὲ ταύτην μόνον ἐν τῷ οἴκῳ εὐρίσκει, διότι καὶ χρόνον κερδίζει, καὶ δυστυχίας ἀποσοβεῖ, καὶ ἀσθενείας ἀποφεύγει, καὶ χρήματα οἰκονομεῖ, μὴ ἐπιζητῶν ἐκτὸς τοῦ οἴκου αὐτὴν. Ὁ ἀπλοῦς λοιπὸν βίος, ὁ ἡσυχος καὶ τακτικός, ὁ ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς οἰκογενείας ἀνελισσόμενος, εἶνε ὁ ἀληθής, ἅγιος καὶ εὐδαίμων βίος.

Ὁ εὐδαίμων οὗτος οἰκογενειάρχης ἔλαβεν ὡς ὑπόδειγμα τὰς ἀρχαίας πατριαρχικὰς ἐκείνας οἰκογενείας, αἵτινες κατὰ τὰς ἐξωτερικὰς αὐτῶν σχέσεις ἦσαν σοβαραὶ καὶ αὐστηραὶ συνάμα, μεγάλην ὅμως σπουδαι-

ότητα ἀπέδιδον εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν, ὃν ὡς λέγουσιν, ἱερὸν βωμὸν ὠνόμαζον, ἐν τῷ ὀποίῳ ἐφύλαττον τὴν πίστιν καὶ τὴν φιλίαν.

Ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου ἐσήμανε.

Παιδιά, τοῖς λέγει ὁ πατήρ, καιρὸς νὰ κοιμηθῆτε, καλονοκτήσατε.

Συνειθισμένα εἰς τὴν ὑπακοὴν ταύτην, ἀσπάζονται πάντας, καὶ ἀποσύρονται ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀντιλογίας.

Ἡ ὑπακοὴ τῶν τέκνων, ἣτις εἶνε ἐν τῶν σημείων, ἐξ ὧν ἐξαρτᾶται ἡ οἰκογενειακὴ εἰρήνη, πηγάζει ἐνταῦθα ἐκ τῆς ἐντελοῦς συμπνοίας τῆς ὑφισταμένης μεταξὺ τῶν γονέων ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ἀνατροφῆς.

Ἀποσύρονται λοιπὸν τὰ χρυσόκομα ἀγγελουδία συνοδευόμενα ὑπὸ τῆς μάμμης. Ἐπανέρχεται αὕτη καὶ διατάσσει νὰ κομίσωσιν ὅ,τι ἀπαιτεῖται διὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ τείου, εἶνε δ' αὕτη ἀπλῆ· τὰ γλυκύσματα καὶ τὰ πλακούντια ἀναπληροῦνται διὰ λεπτῶν τεμαχίων ἄρτου ἡλειμμένων διὰ νωποῦ βουτύρου. Γνωρίζετε τὴν παροιμίαν «ὁ καλὸς μάγειρος προξενεῖ τὴν ὄρεξιν», ἐδῶ ὅμως, ἀκριβῶς εἰπεῖν, ἡ ἔλλειψις τῶν γλυκυσμάτων δὲν ἀναπληροῦται ὑπὸ τῆς ὄρεξεως, ἀλλ' ὑπὸ τῆς καλῆς διαθέσεως καὶ τῆς ἀγάπης.

Δ'.

Ἄς ἐπωφεληθῶμεν τοῦ χρόνου, καθ' ὃν μετ' ἐνδομύχου χαρᾶς οἰκοδεσπότης ἐντρυφῶσιν εἰς τὸ πλήρες τείου κύπελλον των, καὶ ἄς ρίψωμεν ἑταστικὸν βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ οἴκου.

Διακεκριμένη φιλοκαλία προΐσταται καὶ ἐπὶ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν. Δὲν ἀνακαλύπτεται ἐν αὐτῷ οὐδὲν χυδαῖον, οὐδὲν περιττόν. Ὅθεν δῆποτε καὶ ἂν στρέφητε τὰ βλέμματά σας γοητεύονται ἐκ θελήγῃτρου, ὅπερ ἀδυνατεῖ τις νὰ ἐξηγήσῃ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς. Θὰ σᾶς ἀποκαλύψω ὅμως ἐγὼ τὸ μυστήριον τοῦτο.

Ἡ οἰκοδέσποινα γινώσκει ὁποῖαν ἐπίδρασιν ἐξασκεῖ ἐπὶ τοῦ ἀνδρός ἡ προνοητικὴ αὐτῆς μέριμνα καὶ ἡ καλὴ τοῦ οἴκου διατήρησις. Ζηλοτυποῦσα νὰ ἴδῃ τὸν σύζυγόν της εὐτυχῆ ἐν τῷ οἴκῳ του, θέλουσα ὅπως μηδέποτε ἐπιθυμήσῃ οὗτος νὰ ἐπιζητήσῃ ἐκτὸς τοῦ οἴκου τὴν εὐτυχίαν, ἧς θὰ ἐστερεῖτο ἐν αὐτῷ, μετεχειρίσθη τοσαῦτα εὐφυῆ μέσα τοσαύτην τάξιν καὶ οἰκονομίαν, ὥστε μὲ στοιχεῖα, μέτρια αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἐσχημάτισε κομψὴν καὶ ἀναπαυτικὴν κοιτίδα, ἐν ἣ σύζυγος, τέκνα, δλόκληρος ἡ οἰκογένεια καὶ οἱ οἰκεῖοι, θὰ θέλγωνται πάντοτε συναθροιζόμενοι ἐν αὐτῇ.

Ἄλλ' ἡ οἰκογένεια αὕτη δὲν εἶνε πλουσία, ἐν τούτοις δὲν φθονεῖ

τούς πλουσίους. Ἡ ἐργασία αὐτῆς ἀρκεῖ ὅπως χορηγήσῃ αὐτῇ τὴν εὐζωΐαν καὶ δι' ἀμοιβαίας ἀγάπης, ἀμοιβαίας ἀφοσιώσεως, ἀπολαύῃ εὐδαιμονίας, ἣν μόνῃ ἢ περιουσία ἀδυνατεῖ νὰ παράσχω. Οὕτω δὲ οὐδέποτε θ' ἀκούσητε αὐτὴν λέγουσαν ὅτι ἡ εὐτυχία εἶνε χιμαιρική καὶ δυσεὔρετος. . . . διότι τσοῦτον καλῶς κατώρθωσε νὰ τὴν εὔρη.

ZACHAROYLA M. LAMNH

ΠΑΡΑΒΟΛΗ

Εἶν' ὡμορφὴ σὰν τῇ θεᾷ τὴν ἀφρογεννημένην
 Ὡμορφὴ σὰν τὸν πειρασμὸν καὶ σὰν τὴν ἀμαρτίαν
 Ὡμορφὴ σὰν τὴν ἀνοιξίαν τὴν ἀνθοσυρισμένην
 Ὡμορφὴ σὰν τὸν ἄγγελον ποῦ δείχνει ἡ φαντασία
 Εἶν' ὡμορφότερη ἀπ' αὐτὰ καὶ ἂν εὔρω καὶ ἄλλα δέκα.
 Τώρα τὸ βρῆκα. Εἶν' ὡμορφὴ—σὰν ὡμορφὴ γυναῖκα.
 Ἔτσι βαθὺς σὰν οὐρανὸς εἶν' ὁ οὐρανὸς μονάχα
 Καὶ σὰν τὸν ἥλιον φωτερὰ μόνος ὁ ἥλιος λάμπει.
 Καὶ τί φαντάσθηκεν ὁ νοῦς, καὶ τί γεννήθη τάχα,
 Ποῦ μὲ γυναίκα ὡμορφιά σὲ μιὰ γραμμὴ γιὰ νᾶμπη;

Ἄιδελλέεργη, Σεπτέμβριος 1890.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΜΑΝΟΣ

PAUL D' ESTOURNELLES DE CONSTANT

ΔΙΟΝΥΣΟΥΛΑ

Λιθάρα δὲν εἶναι σύντητες χωρίον· ὀλίγους κατοίκους ἀριθμεῖ, διακοσίους ἢ τριακοσίους τὸ πολὺ, ἀλλ' εἶναι τις βέβαιος, ὅτι ἐκεῖ θὰ εὔρη ἀγαθοὺς ἀνθρώπους. Αἱ οἰκίαι, ἠθροισμένα ἐπὶ τῆς κλιτύος λοφίσκου, εἰσὶ καθαράι, καίτοι μικραί· ἐξωθεν, οἱ τοῖχοι στίλβουσιν ὑπὸ τὸν ἥλιον, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀπεριφράκτων κήπων, μεστῶν συκῶν καὶ ἀμυγδαλῶν. Οἱ πλουσιώτατοι δύο μόνον δωμάτια ἔχουσι, δροσερὰ καὶ σκοτεινά, ἐρημούμενα πάντοτε κατὰ τὸ θέρος· ἐκάστη οἰκογένεια, ἐν ὅσῳ ὁ καιρὸς εἶναι θερμὸς, διαμένει εἰς τὸ ὑπαιθρον, καὶ ὁ βίος πα-